

Drakviskaren i Kina vet hur man tämjer man en jätte

När USA och Kina tycks gå mot handelskrig följs utvecklingen minutiöst av en rikssvensk i Peking. "Bollen ligger i grund och botten på Kinas planhalva. Landet måste ta itu med den asymmetri som finns gentemot USA och EU", fastslår Mats Harborn, ordförande i EU:s Handelskammare i Kina.

SÖREN VIKTORSSON TEXT & FOTO

× Bland nordbor i Kina är Mats Harborn något av en legend och han räknas till de främsta svenska experterna på landet.

"Sammanlagt har jag bott och verkat här i 26 år", berättar han när vi en afton möts i Peking.

Mats Harborn är filosofie magister i bland annat kinesiska och ekonomi från Lunds universitet och byggde därefter på med studier och anställningar exempelvis på Handelsbanken samt som vd för Exportrådet, bägge i Peking. År 2004 blev han vd för Scania's verksamhet i jätteriket och sedan 2010 leder han Scania's strategikontor i Kina.

"Jag är en sådan där människa som alltid blir vald till förtroendeposter. Mellan 2005 och 2013 var jag ordförande i Svenska Handelskammaren här i Peking."

Typiskt för Harborn är också att han, på sitt karaktäristiska skånska idiom, aldrig tvekar att uttrycka sina åsikter.

"Jag började engagera mig i EU:s handelskammare redan 2004. Vid ett tillfälle flera år senare träffade vi en hitrest tjänsteman från kommissionen i Bryssel och det han sade gjorde mig upprörd, så jag tog över hela mötet. Dagen därpå hade jag sådan himla ångest och ringde till kammaren för att be om ursäkt, men fick svaret 'Det du sade var bra, ska du inte kandidera till posten som vår vice ordförande?'"

Så blev det och sedan i fjol svingar Harborn ordförandeklubban i EUCCC (European Union Chamber of Commerce in China), som grundades år 2000 med syftet att följa upp hur Kina fullföljde sina åtaganden som medlem av WTO från och med året därpå.

Hävstång: storlek spelar en roll. "EU utgör

KINA MÅSTE VIDTA ÅTGÄRDER. "Det är Kina som måste ta itu med den asymmetri som finns gentemot USA och EU", säger Mats Harborn.

världens näst största ekonomi och Kinas största handelspartner. Det ger oss en hävstång i diskussionerna med Kina om att förbättra marknadstillträde, konkurrenssituationen etcetera."

EUCCC är erkänd av såväl EU-kommissionen som kinesiska myndigheter i egenkap av de europeiska företagens röst i sammanhanget.

"Vi är samtidigt en helt fristående medlemsfinansierad organisation och försöker påverka kommissionen, så att den driver våra frågor i Kina. Koordinerade får vi större kraft gentemot Kina, men det innebär inte att vi tycker lika som kommissionen i alla frågor", förklarar Harborn.

Att föra dialog med och påverka kinesiska myndigheter kräver systematik och långsiktighet.

"De frågor kommissionens olika direktorat vill driva gentemot Kina måste vara grundade i något. Och denna input kommer till stor del från oss."

EUCCC organiserar medlemmarna i dryga 30-talet arbetsgrupper och publicerar årligen ett 'Position Paper', en vitbok med 800 rekommendationer till den kinesiska regeringen om hur man tycker den kan förbättra affärsklimatet.

"Dels handlar det om områden där vi känner oss diskriminerade, exempelvis inte har marknadstillträde. Men även om regler som

negativt påverkar hur den kinesiska ekonomin fungerar."

Från vitboken plockar kommissionen ut frågor den driver gentemot Kina, berättar Harborn och tillägger:

"Dessutom jobbar vi i kammaren direkt mot kinesiska ministerier. Den här boken ges ut på såväl engelska som kinesiska."

Öppnar dörrar också för Tesla. Från kinesiskt håll har man varit intresserad av att agera utifrån rekommendationerna.

"Till väldigt stor del! Vi vet att de lusläser det här dokumentet ända upp på minister-nivå. Och det görs sammanfattningar som även kommer presidenten till del."

Hur ser dagsläget ut?

"Det som skett i år är att vi faktiskt nu för första gången på länge ser att Kina lanserar planer för ökat marknadstillträde och har infört förbättringar av marknaden genom reformer på en rad områden. Det som angår mig och Scania är att nu har Kina kommit med en plan för att avskaffa rådande lagverk vad gäller joint-ventures (samriskföretag, vanligt vid etablering på marknader där ett nära samarbete med en inhemsk partner krävs, reds.anm.) inom bilindustrin. Fram tills nu har rätt 50-50 vad gäller ägandet. Det kommer att öppnas upp gradvis, från och med i år."

Vad innebär det konkret för er?

"Att vi kommer att kunna kontrollera ett

tillverkningsföretag i Kina, om det sedan blir till 100 procent vet vi ännu inte. Man talar i sammanhanget om år 2020. För elfordon öppnas det redan 2018, så Tesla kan komma in redan i år med en helägd fabrik i Kina.”

Snedvriden konkurrens. I fjol gav EU:s Handelskammare ut en rapport om Kinas industripolitik; ’China Manufacturing 2025’ där man varnade för att kinesiska myndigheter och företag designat på ett sätt som skulle kunna leda till överkapacitet och snedvriden konkurrens.

”Det är tio områden som utpekats, bland annat bilindustrin, nanomaterial, bioteknik, fartygsbyggande samt elfordon med mera. Här har vi tidigare sett att överskottsproduktion hamnat på världsmarknaden och priser dumpats. Det var därför vi hade konflikt med Kina om solpaneler för några år sedan och det är därför vi har problemen nu med stål och aluminium.”

Den kinesiska reformtaktan lämnar dock ibland en del övrigt att önska, påpekar Harborn.

”I fjol hade vi ett helt år då det kinesiska ledarskapet lovade väldigt många reformer inom en rad områden, men ingenting hände. Det handlade exempelvis om marknads-tillträde, att man skulle göra reformer inom banknäringen och tillåta utländska helägda banker”, räknar han upp.

”Därtill har kineserna en negativ investeringslista, gällande var vi utlänningar inte får investera. Den är väldigt lång och vi har sagt att den måste göras till ett minimum, så att man öppnar upp fler områden.”

Europeiska Handelskammaren har varnat för politiska konsekvenser av protektionism, vilket inte minst Trumps till synes ständigt stegrande tullar mot kinesiska varor nu be-sannat.

”När Kina lanserade nya industripolitiken för några år sedan och sade att man ville bli ledande inom tio områden, valde man samtidigt att gå ut och köpa teknologi genom att investera i utländska företag. Vi ansåg då att de investerade i utländska företag inom områden där vi själva inte har rätt att investera i Kina och sa att ’Det här är inte hållbart, det är brist på reciprocitet och kommer att leda till politiska konsekvenser.”

Trump-kort. Man kan fråga sig om Trumps roll i sammanhanget.

”Han kom till makten och talade om ett Kina som inte agerar enligt samma regler som resten av världen. Så började man tala om att Kina kräver att vi ska lämna över teknologi i utbyte mot marknad vilket är WTO-vidrigt.”

Därför påpekade handelskammaren i fjol att man inte samtidigt kan komma med en massa löften och inte infria dem.

”Det kommer att få än fler konsekvenser.”

Om Kina nu till sist påskyndar reformer, sker det på grund av amerikanska påtryckningar?

”Jag är inte övertygad att dessa leveranser kommer för att USA sätter press på Kina, utan för att Kina *måste* vidta de här åtgärderna för att få sin ekonomi att utvecklas än mer effektivt”, analyserar Harborn.

Hur ser ni i kammaren på den handelskonflikt som nu utspelar sig mellan USA och Kina samt till en del även Europa?

”I grund och botten ligger bollen på Kinas planhalva. Det är Kina som måste ta itu med den asymmetri som finns gentemot USA och EU. Det handlar om att vi måste kunna konkurrera på lika villkor, ha lika tillträde till varandras marknader. Sedan är den stora frågan, på vilket sätt kan vi påverka Kina i den riktningen. Där har USA valt en väldigt konfrontativ metod, medan vi menar att sådana här frågor måste lösas via exempelvis WTO.”

”Den större frågan är hur vi gemensamt kan påverka Kina så att landet blir en långsiktigt hållbarare ekonomi. Det kräver att vi jobbar med regelverk, institutioner, rättsväsendet och liknande.”

Big stick-diplomati. President Theodore Roosevelt’s namn förknippas med den så kallade ”Big Stick”-politiken, att USA inom sin utrikespolitik måste uppträda kaxigt och samtidigt vara beväpnat med en tillräckligt stor ’batong’ för att övriga länder ska inse vem det är som bestämmer: ”Speak softly and carry a big stick”

Det har sagts att Europa – som traditionellt idkar mjukare diplomati – saknat något att sätta bakom orden i dessa sammanhang. Men styrkebalansen har förändrats, påpekar Harborn.

”Exempelvis kommer det i EU-parlamentet att läggas fram ett förslag om att införa investerings-screening, som ett sätt att visa Kina att ’om ni kommer med investeringar som antingen är dopade av statliga pengar eller sker inom områden där vi inte har tillträde till den kinesiska marknaden, då förbehåller vi oss rätten att granska dessa investeringar och till och med rekommendera våra medlemsstater att den här investeringen inte ska äga rum.”

Vad innebär det konkret?

”Detta är första gången som EU fått tänder att bita tillbaka med, men ännu viktigare är att EU och Kina fortsätter att samarbeta om bilateral frågor samt reformeringen av WTO.” ■

AKTUELLT I FÖRENINGARNA

Tekniska Föreningen i Finland

Banvaktsgatan 2 A,
00520 Helsingfors
tfn: 040 585 2586
e-post: kansli@tfif.fi

DIFF - Ingenjörerna i Finland

Banvaktsgatan 2 A,
00520 Helsingfors
tfn: 040 585 0972
e-post: kansli@diff.fi

- 28.9** DIAS-gilletts månadsmöte, Tekniskas Salar
- 3.10** 10:ans bord, Tekniskas Salar
- 3.10** TFIF-sitz för phuxar och gulisar, Lilla Teatern,
- 3.10** Företagsbesök till Baltic Yachts, Jakobstad
- 5.10-7.10** Seniorernas resa till Viborg
- 6.10** Ölorienteringen GAMYLONZ, Helsingfors
- 9.10** Teater: Pullo cavaa ja aurinkoa, Helsingfors Stadsteater
- 13.10** Escape room för barn i Åbo
- 16.10** TFIF info- och biokväll för studerande, Åbo
- 17.10** 10:ans bord, Tekniskas Salar
- 20.10** Escape room för barn i Tammerfors
- 24.10** TFIF info- och biokväll för studerande, Helsingfors
- 26.10** DIAS-gilletts månadsmöte, Tekniskas Salar
- 31.10** OBS! sista inlämningsdag för stipendieansökan TFIF
- 7.11** 10:ans bord, Tekniskas Salar
- 10.11** Teater: Jane Eyre, Åbo Svenska Teater
- 17.11** Escape room för barn i Vasa

Se även tfif.fi eller www.diff.fi.

Ekonomiföreningen Niord r.f.

Banvaktsgatan 2, 00520 Helsingfors
Cati Lilja, 0400 138 258

- 3.10** Utställning: Wäinö Aaltonen
- 5.10** Frukost hos Fondia
- 9.10** Teater: Pullo Cavaa ja aurinkoa
- 10.10** Amos Rex
- 15.10** Marknadsföring i Instagram
- 24.10** BYPIAS
- 25.10** Frukost hos Amcham
- 26.10** HEKO: Ekonomi Summit 2018
- 1.11** Inkomstregistret
- 1.11** Musikal: Kinky Boots
- 7.11** LinkedIn-marknadsföring och rekrytering
- 15.11** Seminarium med Antoni Lacina

Se även Niordbladet och www.niord.fi.

EKF

Ekonomiekandidatföreningen r.f.

Kontaktperson: Ensio Erä-Esko, 050 583 9198
e-post: ensioee@gmail.com

Baraviföreningen rf

Kontaktperson: Torvald Lindberg,
tfn: 045 101 5414,
e-post: torvald.lindberg@kolumbus.fi